

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
З ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ
КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ»**

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

«ТОВАРОЗНАВСТВО ТА ЕКСПЕРТИЗА В МИТНІЙ СПРАВІ»

для студентів денної та заочної форми навчання
товарознавчого факультету

ХАРКІВ 2012

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ХДУХТ заборонено

Методичні вказівки розглянуто на методичному семінарі кафедри товарознавства в митній справі, протокол № 3, від «20» 12 2011р.

Рекомендовано до друку кафедрою товарознавства в митній справі, протокол № 10, від «30» 01 2012р.

Завідувач кафедри _____ д-р.техн.наук, професор М.П. Головка

Схвалено та затверджено науково-методичною комісією товарознавчого факультету, протокол № _____, від «   » _____ 2012р.

Голова комісії _____ д-р.техн.наук, професор В.О. Коваленко

Рецензент: к.т.н., професор Артеменко В.С.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
3. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВИМИ РОБОТАМИ	7
4. ТЕМАТИКА ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
5. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
6. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ПЕВНИХ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ	20
6.1. Вступ	22
6.2. Розділ 1 – Аналітичний огляд літератури	22
6.3. Розділ 2 – Експериментальна частина	24
6.4. Висновки і пропозиції	25
6.5. Список використаної літератури	25
6.6. Додатки	26
7. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	27
7.1. Загальні вимоги	27
7.2. Нумерація	28
7.3. Ілюстрації	30
7.4. Таблиці	31
7.5. Формули	33
7.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	34
8. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЇЇ ЗАХИСТ	36
9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	37
10. ДОДАТКИ	42
Додаток А. Заява на призначення наукового керівника	42
Додаток Б. Зразок оформлення титульної сторінки	43

Додаток В. Приклад оформлення ключових слів та умовних скорочень	44
Додаток Д. Приклад оформлення списку літератури	45
Додаток Ж. Заява на проведення експертизи	50
Додаток З. Наряд на проведення експертизи	51
Додаток І. Акт експертизи	52
Додаток К. Акт консультацій	54

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Система навчання у вищій школі – багатогранний процес, який складається з цілого ряду взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає самостійна робота студентів. Одним із найважливіших видів самостійної роботи являється курсова робота. У відповідності до вимог діючого учбового плану, студентами товарознавчого факультету, передбачається написання на п'ятому курсі курсової роботи з дисциплін "Експертиза товарів".

Відповідно сучасним умовам державної політики України, насамперед захисту економічних інтересів держави та захисту юридичних та фізичних споживачів від придбання неякісних і небезпечних для здоров'я людини товарів, зростає роль професійної підготовки майбутніх фахівців із знанням експертизи продовольчих та непродовольчих товарів.

Вивчення курсу «Експертиза товарів» ставить завдання навчити майбутніх фахівців теоретичним основам і практичним навичкам проведення товарознавчих експертиз товарів в умовах ринкової економіки. Мета курсу «Експертиза товарів» полягає у формуванні знань і навичок студентів для організації та проведення товарознавчих експертиз кількості і якості товарів, попередження проникнення на внутрішній ринок неякісних та заборонених товарів і виявлення порушень законодавства з правил експортно-імпорتنних поставок, захист споживачів від придбання неякісних і небезпечних товарів.

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів.

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

У відповідності за діючими навчальними планами студентами товарознавчого факультету, які навчаються за спеціальностями 7.030510.02, 8.030510.02 «Товарознавство та експертиза в митній справі», передбачається написання курсової роботи з дисципліни «Експертиза товарів» на IV курсі денного відділення (8 семестр) та V курсі заочного відділення (10 семестр).

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Експертиза товарів» допоможуть студенту правильно обрати тему роботи, вивчити послідовність етапів виконання курсової роботи, глибше ознайомитися з вимогами до курсової роботи.

Кафедра товарознавства в митній справі повинна розробити і забезпечити студентів методичними вказівками з підготовки та оформленню курсових робіт, в яких встановлюється обов'язковий об'єм вимог до курсової роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисципліни «Експертиза товарів» являється проміжним етапом у підготовці спеціалістів за спеціальностями 7.030510.02, 8.030510.02 «Товарознавство та експертиза в митній справі» і передбачає розвинення елементів наукової творчості, необхідної для підвищення їх рівня.

Мета курсової роботи з дисципліни "Експертиза товарів":

- формування у студентів глибоких знань відносно організації та проведення товарознавчих експертиз кількості та якості товарів вітчизняного та іноземного виробництва в умовах ринкової економіки;
- спрямування знань та умінь з технології проведення товарознавчих експертиз і правил оцінки якості та кількості товарів, які підлягають експертизі;
- розширення елементів наукової творчості, необхідної для підвищення рівня бакалаврів та спеціалістів з тим, щоб фахівець на професіональному рівні міг легко орієнтуватись у властивостях конкретного товару в умовах науково-технічного прогресу і ринкової економіки;
- поглиблення практичних самостійних навиків роботи з науковою, практичною, патентною, нормативною літературою;
- правильний добір і освоєння методів експертного дослідження при рішенні задач, а також аналіз одержаних дослідних даних і обробки їх математико-статистичними методами з використанням комп'ютерної техніки.

Головні задачі курсової роботи:

- розглянути основні положення стосовно порядку постачання товарів народного споживання та порядку проведення експертизи в торгово-промисловій палаті України;
- продемонструвати знання сучасного стану щодо організації та проведення товарознавчих експертиз кількості та якості товарів вітчизняного та іноземного виробництва;
- виявити вміння поглиблених практичних самостійних навиків роботи з нормативною документацією при оформленні результатів проведених товарознавчих експертиз продовольчих і непродовольчих товарів;
- приділити особливу увагу засобам попередження проникнення на внутрішній ринок неякісних та небезпечних товарів, питанням сертифікації товарів при експортних і імпорتنих поставках.

Курсова робота має характеризуватись логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким загальним вимогам:

- цільова спрямованість;
- чіткість побудови;

- логічна послідовність викладу матеріалу;
- глибина дослідження і повнота освітлення питань;
- переконливість аргументування;
- стислість і точність формулювань;
- конкретність викладу результатів роботи;
- достовірність висновків і обґрунтованість рекомендацій;
- грамотне оформлення;
- наявність всіх потрібних супровідних документів;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Курсова робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій до захисту не допускається.

Слід мати на увазі, що студент самостійно пише курсову роботу і оформляє всю необхідну документацію. Теоретично і методично правильна розробка роботи і освітлення теми курсової роботи, а також її якість і зміст цілком і повністю лежать на відповідальності студента.

Студент, який не встиг своєчасно оформити результати своєї роботи чи не представив роботу з поважної причини, повинен надати відповідний документ, що підтверджує дану причину не пізніше подання наказу на його відрахування. При наявності такого документа за студентом залишається право захисту належно виконаної курсової роботи у повторну сесію.

3. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВИМИ РОБОТАМИ

Для керівництва курсовими роботами кафедра товарознавства в митній справі назначає керівників – викладачів кафедри. Бажано, щоб керівництво курсовою роботою з дисципліни «Експертиза товарів» виконувалося одним і тим же викладачем, який керував попередніми курсовими роботами з дисциплін «Матеріалознавство», «Теоретичні основи товарознавства непродовольчих товарів», «Товарознавство», а також планує керувати курсовою роботою з дисципліни «Митна справа» та дипломною або магістерською роботами.

До початку виконання курсової роботи студент повинен написати заяву, в якій зазначає обраний напрям роботи та групу товарів. Підставою для призначення наукового керівника є заява від студента на ім'я завідувача кафедри (додаток А). Студент має право в заяві на тему курсової роботи

вказати своє бажання виконувати курсову роботу під керівництвом конкретного викладача. При наявності можливості закріплення студента за вказаним керівником, останній повинен поставити на заяві свій підпис, що означатиме його згоду на керівництво. Остаточне рішення залишається за кафедрою.

Науковий керівник узгоджує тему роботи зі студентом, видає завдання на її виконання, зазначає строк завершення курсової роботи.

Керівник курсової роботи здійснює загальне керівництво, теоретичну і практичну допомогу студенту в період підготовки і написання курсової роботи, та виконує певні функції.

Функції наукового керівника курсової роботи:

- надає допомогу студенту при розробці плану роботи над курсовою роботою;
- встановлює календарні терміни виконання окремих частин роботи;
- здійснює науково-методичне керівництво роботою студента;
- контролює хід виконання курсової роботи;
- перевіряє закінчену курсову роботу;
- надає на комісію із перевірки курсових робіт закінчену курсову роботу, заздалегідь ознайомивши студента з оцінкою за роботу.

Обов'язки наукового керівника курсової роботи:

- скласти і видати зміст курсової роботи;
- рекомендувати студенту бібліотеки та інші установи, де він зможе знайти необхідну основну літературу, довідкові і архівні матеріали, типові проекти і інші джерела за темою курсової роботи;
- надавати консультаційну допомогу у вивченні літературних джерел, організації експериментальних робіт, виборі досліджень, обробки та аналізу отриманих даних;
- проводити систематичні, передбачені планом-графіком бесіди із студентом, давати студенту консультації, контролювати розрахункові і експериментальні результати;
- контролювати відповідність змісту курсової роботи, науковості та реальності обґрунтування висновків і пропозицій;
- контролювати хід виконання роботи і надавати поради щодо її виконання, стежити за виконанням студентом календарного плану виконання курсової роботи;
- перевіряти окремі розділи і курсову роботу в цілому.

Під час виконання розділів курсової роботи студент подає їх керівникові для перевірки. Після повернення розділів студенту він їх доопрацьовує або ж

переробляє, а після остаточного узгодження оформлює у відповідності з вимогами, які ставляться до оформлення курсової роботи.

Курсові роботи виконуються студентом у лабораторіях кафедри товарознавства в митній справі, науково-дослідних лабораторіях ХДУХТ та інших вузів, у читальних залах ХДУХТ та бібліотеках міста, у комп'ютерних класах і обчислювальному центрі університету.

При необхідності виконання деяких розділів курсової роботи за межами університету (на підприємствах промисловості та торгівлі, в науково-дослідних установах і ін.) студент зобов'язаний одержати на це дозвіл від керівника роботи і завідуючого кафедрою.

4. ТЕМАТИКА ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни «Експертиза товарів» і тісно пов'язуватися з практичними потребами фаху. Вона затверджується на засіданні кафедри товарознавства в митній справі. Виконання курсових робіт визначається графіком навчального процесу.

Темою курсової роботи повинна бути одна з актуальних проблем експертизи товарів, яка відповідає завданням та умінням, передбаченим варіативною компонентою освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста зі спеціальностей 7.030510.02, 8.030510.02 «Товарознавство та експертиза в митній справі».

Тематика курсових робіт розробляється кафедрою згідно з вимогами варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики, у відповідності до затверджених програм вивчених нормативних та вибіркового дисциплін, з врахуванням можливості виконання її практичної і експериментальної частини і висвітлює актуальну проблематику експертизи товарів. Тематика щорічно переглядається, коригується та поновлюється з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у перевірці робіт.

Тема курсової роботи обирається на підставі попередньої дослідницької роботи студента у відповідності до напрямків досліджень, що проводяться назначеним керівником чи на кафедрі взагалі.

Орієнтовна тематика курсових робіт яка розробляється кафедрою наступна:

1. Порядок та послідовність проведення експертизи (назва товару) за кількістю та якістю, а також за станом упакування та маркування.

2. *Відмінні особливості при проведенні експертизи (назва товару) вітчизняного та іноземного виробництва.*
3. *Проведення експертизи (назва товару) при їх отриманні різними видами транспорту.*
4. *Правові аспекти та основи проведення експертизи (назва товару) в ринкових умовах.*
5. *Товарознавча експертиза якості нових видів (назва товару).*
6. *Вдосконалення методів оцінки якості (назва товару), та консюмерські проблеми гармонізації українських стандартів з міжнародними.*
7. *Характеристика методів фальсифікації (назва товару).*
8. *Сучасні методи оцінки якості (назва товару) та організація роботи по оприлюдненню консюмерської інформації для споживачів.*
9. *Розробка оптимальної номенклатури показників якості (назва товару) та дослідження його споживчих властивостей.*
10. *Експертиза товарів та забезпечення захисту прав споживачів при їх реалізації на ринку України.*
11. *Ідентифікація (назва товару) товарів та організація інспекційної роботи щодо додержання закону про захист прав споживачів.*
12. *Аналіз ступеню додержання законодавства щодо захисту прав споживачів при наданні послуг.*
13. *Ідентифікація (назва товару) послуг та організація роботи із скаргами споживачів.*
14. *Дослідження споживчих властивостей (назва товару) та організація інформаційно-аналітичної роботи.*
15. *Оцінка асортименту, споживчих властивостей та ступеня захисту прав споживачів при реалізації (назва товару).*
16. *Особливості проведення експертизи (назва товару), що реалізуються у торговельній мережі.*
17. *Правові основи та порядок проведення товарознавчої експертизи (назва товару).*

Написання курсової роботи доцільно здійснювати послідовно (введення – основна частина – висновок), після глибокого і всебічного вивчення наявної літератури. Основні етапи виконання курсової роботи:

- Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми;
- Складання календарного плану виконання;
- Опрацювання літературних джерел і складання плану роботи;
- Збирання фактичного матеріалу, проведення експериментальних досліджень;
- Обробка фактичного матеріалу із застосуванням ПЕОМ;
- Написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові;
- Усунення недоліків, написання залишкового варіанта тексту, оформлення курсової роботи;
- Подання роботи на кафедрі.

Курсова робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри. Порухення студентом календарного плану виконання фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри.

У відповідності до календарних етапів студент має подавати роботу частинами на переглядання керівникові та консультанта, а у встановлений графіком кінцевий термін подати завершену курсову роботу на рецензування науковому керівникові.

5. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальними вимогами до курсової роботи є: чіткість і логічна послідовність викладання матеріалу, переконливість аргументування, стислість і ясність формулювань, що виключають неоднозначність тлумачення, конкретність викладу основних результатів і висновків, їх наукова і/або практична значущість, обґрунтованість особистих припущень і рекомендацій студента. До структури і змісту курсових робіт ставляться вимоги як до наукової праці (ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.).

Курсова робота повинна послідовно містити:

- титульний аркуш;
- перелік умовних позначень, ключові слова (за необхідності);
- зміст;
- вступ;

- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульна сторінка містить найменування вищого навчального закладу, найменування кафедри, на якій вона виконувалась, тему курсової роботи, прізвище ім'я та по-батькові й інші відомості про студента, прізвище, вчене звання (посаду) наукового керівника, місто і рік (додаток Б).

Зміст курсової роботи визначається її темою і відбивається у плані, розробленому за допомогою наукового керівника. Відповідно до передбачуваної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника підбирає літературні джерела (книги, брошури, статті та ін.) й відповідні нормативні документи і складає проект плану, який обговорює з керівником.

Якщо в курсовій роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік надається в роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад: скорочення, справа – їх детальне розшифрування. Якщо в курсовій роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. Приклад оформлення ключових слів та умовних скорочень наведено у додатку В.

Основна частина курсової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів досліджень. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

Мова курсової роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність логічна. Пряме переписування у курсовій роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим. Часто, через недостатній досвід студента, курсова робота буває написана не науковою соціологічною мовою, а побутовим, педагогічним, популярним, або навіть художнім стилем. Щоб уникнути подібного промаху, слід ознайомитись і узяти за зразок будь-які тексти дисертацій, монографій або наукові статті у журналах.

Приклад тем та змісту курсової роботи.

Тема: "Проведення експертизи пральних порошків при їх отриманні різними видами транспорту"

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИХ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Експертиза пральних порошків при їх отриманні різними видами транспорту.

1.1.1 Загальні положення приведення експертизи пральних порошків.

1.1.2 Проведення експертизи пральних порошків при їх поставці залізничним транспортом.

1.1.3 Проведення експертизи пральних порошків при їх поставці повітряним транспортом.

1.1.4 Проведення експертизи пральних порошків при їх поставці автомобільним транспортом.

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи.

1.3. Мета та задачі дослідження.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт та методики досліджень.

2.2. Товарознавча експертиза пральних порошків.

2.2.1 Порядок проведення експертизи пральних порошків.

2.2.2 Особливості оформлення експертизи пральних порошків при їх отриманні різними видами транспорту.

2.2.3. Складання експертних документів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Правові аспекти та основи проведення експертизи фарфорових виробів ринкових умовах"

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Технологія проведення експертизи фарфорових виробів.

1.1.1 Аналіз законодавчої бази та нормативної документації які регламентують правові основи проведення експертизи фарфорових виробів.

1.1.2 Особливості експертизи фарфорових виробів в ринкових умовах.

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку досліджень.

1.3. Мета та задачі дослідження.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт і методи дослідження.

2.2. Проведення товарознавчої експертизи якості фарфорових виробів.

2.3. Складання експертного висновку.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Товарознавча експертиза якості нових видів фото- і кіно товарів"

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИХ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Експертиза якості нових видів фото- і кіно товарів.

1.1.1 Порядок проведення товарознавчої експертизи фото- і кіно товарів.

1.1.2 Особливості вибору показників якості при експертизі нових видів фото- і кіно товарів.

1.1.3 Методи проведення експертизи нових видів фото- і кіно товарів.

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи.

1.3. Мета та задачі досліджень.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт і методики проведення досліджень.

2.2. Проведення товарознавчої експертної якості нових видів фото- і кіно товарів.

2.2.1 Схема експертизи якості нових видів фото- і кіно товарів.

2.2.2 Проведення експертизи нових видів фото- і кіно товарів.

2.2.3 Складання експертного заключення.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Порядок та послідовність проведення експертизи шкіряного взуття за кількістю та якісно, а також за станом упакування та маркування"

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АПАЛП ІЧНИХ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Порядок проведення експертизи кількості шкіряного взуття.

1.1.1 Прийоми при експертизі якості шкіряного взуття.

1.1.2 Експертиза шкіряного взуття за станом упакування та маркування.

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи.

1.3. Мета та задачі дослідження.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт та методики проведення досліджень.

2.1.1 Об'єкт дослідження.

2.1.2 Методика проведення.

2.1.3 Організація постановки експерименту.

2.2. Проведення експертизи шкіряного взуття!

2.3. Складання експертних документів.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Відмінні особливості при проведенні експертизи вовняних тканин вітчизняного та іноземного виробництва".

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИХ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Основні положення проведення експертизи вовняних тканин.

1.1.1 Експертиза вовняних тканин вітчизняного виробництва.

1.1.2 Експертиза вовняних тканин іноземного виробництва.

1.1.3 Відмінності при проведенні експертизи вовняних тканин вітчизняного та іноземного виробництва.

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи.

1.3. Мета та задачі досліджень.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт та методики дослідження.

2.2. Товарознавча експертиза вовняних тканин вітчизняного та іноземного виробництва.

2.3. Відмінні особливості при проведенні та оформленні експертизи вовняних тканин вітчизняного та іноземного виробництва.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Особливості експертизи алкогольних напоїв".

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

- 1.1. Сучасний стан вітчизняного виробництва алкогольних напоїв.
- 1.2. Прогресивні технології підвищення якості алкогольних напоїв.
- 1.3. Транспортування та зберігання алкогольних напоїв.
- 1.4. Особливості товарознавчої експертизи алкогольних напоїв.
- 1.5. Мета та задачі досліджень.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

- 2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт та методики дослідження.
- 2.2. Товарознавча експертиза алкогольних напоїв вітчизняного та іноземного виробництва.
- 2.3. Відмінні особливості при проведенні та оформленні експертизи алкогольних напоїв вітчизняного та іноземного виробництва.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

- Додаток А. Заява на проведення експертизи
- Додаток Б. Наряд на проведення експертизи
- Додаток В. Акт експертизи

Тема: "Товарознавча експертиза цукрового печива, що реалізується у торговельній мережі м.Харкова".

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИХ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Аналіз українського ринку цукрового печива.

1.2. Сучасні технології виробництва цукрового печива.

1.3. Порядок проведення експертизи якості печива

1.2. Висновки з огляду літератури, обґрунтування обраного напрямку роботи.

1.3. Мета та задачі досліджень.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Організація постановки експерименту, об'єкт та методики дослідження.

2.2. Товарознавча експертиза цукрового печива, яке реалізується в супермаркеті «_____».

2.3..Складання експертних документів

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява на проведення експертизи

Додаток Б. Наряд на проведення експертизи

Додаток В. Акт консультації

6. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ПЕВНИХ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має свою специфіку, її деталі завжди потрібно узгоджувати з науковим керівником.

Раціональніше організувати роботу над курсовою роботою, правильно розподілити свій час, спланувати його, глибоко і своєчасно розробити обрану тему допоможе *алгоритм написання курсової роботи*. Він дисциплінує студента, лімітує термін, відведений на вибір теми, підбір та аналіз літератури з теми дослідження, написання, оформлення і захист курсової роботи.

Курсову роботу доцільно виконувати в такій послідовності:

- вибір теми, ознайомлення з нею, її обґрунтування;
- виявлення та підбір літератури з теми;
- з'ясування об'єкта і предмета, визначення мети і завдань дослідження;
- вивчення та конспектування літератури з теми роботи;
- складання попереднього плану роботи, узгодження його з керівником;
- написання вступу та огляду літератури з теми дослідження;
- викладення тексту роботи згідно з її структурою;
- проведення експерименту та представлення результатів у роботі;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові, перевірка науковим керівником;
- усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника;
- остаточне редагування тексту, чистове оформлення роботи, підготовка її до захисту.

Виконання курсової роботи організується відповідно до графіка, затвердженого кафедрою товарознавства та експертизи товарів та деканатом товарознавчого факультету.

Процес роботи над дослідженням поділяється на три основні етапи:

- підготовчий;
- етап роботи над змістом;
- заключний етап.

Підготовчий етап. Цей етап починається з *вибору теми* курсової роботи, її осмислення та обґрунтування. З переліку тем, запропонованих керівником, студент вибирає ту, яка найповніше відповідає його навчально-виробничим інтересам та схильностям. Перевага надається темі, при розробці якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Разом із керівником необхідно визначити межі розкриття - теми та перелік установ, досвід роботи яких буде висвітлюватись у дослідженні.

При з'ясуванні *об'єкта, предмета і мети* дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою курсової роботи є системні логічні зв'язки.

Об'єкт дослідження - товари як продукти праці для задоволення потреб споживача та методи їх теоретичного і практичного пізнання.

Предмет дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. і

Щодо кожного розділу курсової роботи необхідно зробити *висновки*, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи в цілому.

Оперативно і в повному обсязі зібрати практичний матеріал, узагальнити його та систематизувати допоможе оволодіння студентом основними *методами дослідження*: спостереженням, експериментом, анкетуванням, математичними методами обробки кількісних даних, методом і порівняльного аналізу та ін. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набути переважного значення.

Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначити їх достовірність і типовість, найсуттєвіші ознаки для наукової характеристики, аналізу, порівняння. Таким чином, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів та практичного досвіду в цілому дає змогу виконати основне завдання курсового дослідження: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

Заключний етап. На цьому етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Курсова робота складається зі вступу, певних розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Вони нумеруються (окрім вступу, висновку, списку літератури, додатків) арабськими цифрами. Кожен підрозділ, пункт та підпункт повинні містити закінчену інформацію. В курсовій роботі треба використовувати одиниці системи Сі.

Приклад:

РОЗДІЛ 1.

1.1 (підрозділ)

1.1.1. (пункт)

1.1.1.1. (підпункт)

Бажано ілюструвати текст курсової роботи таблицями, графічними матеріалами і схемами, графіками, діаграмами тощо.

6.1. Вступ

Це один з найскладніших і важливіших розділів курсової роботи, фактично його «обличчя». Вступ в короткому вигляді повинне відображати зміст всієї роботи. Зі вступу потрібно починати курсову роботу, описуючи її в загальних рисах, і вступом же закінчувати – доповнюючи його одержаними в ході написання роботи матеріалами звіряючи відповідність написаної вже роботи з прописаними у вступі методологічними положеннями, відточуючи формулювання останніх.

Головним завданням вступу є обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми курсової роботи, особливостей постановки і вирішення питань стосовно конкретних напрямів дослідження.

Вступ починається з обґрунтування актуальності вибраної теми. Актуальний – «важливий, істотний для сьогодення часу». Таким чином, студент повинен показати, що звернення до обраної їм теми, співвіднесено з науковою проблемою, в рамках якої вона досліджується є важливим для теперішнього часу. Важливість може бути різноплановою – для науки, для практики, для інших цілей.

Кажучи про актуальність, необхідно перерахувати тих фахівців (товарознавців, філософів, педагогів, фахівців інших областей знань), які розробляли схожу проблему, заклали методологічні основи досліджень в даній галузі, провели експериментальні дослідження, виділили основні аспекти розгляду проблеми.

Обсяг вступу не повинний перевищувати 2-3 сторінок.

6.2. Розділ 1 – Аналітичний огляд літературних джерел

Для виконання даного розділу курсової роботи особливе значення має правильне узагальнення накопиченого теоретичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції. Ця частина досліджень носить характер системного і глибинного аналізу теоретичних проблем досліджуваного об'єкту (аналіз понятійного апарату, дослідження процесу що вивчається, і т.д.).

Приводиться літературний огляд з питань, що вивчаються, досягнень науки і передового досвіду. Теоретично обґрунтуються емпіричні гіпотези, а так само план подальшого експерименту і напрямки досліджень. Для цього у розділі розкриваються практично всі поняття, що містяться в назві курсової роботи, описується і систематизується те, що було зроблено попередниками з обраного напрямку досліджень.

При обґрунтуванні актуальності і розгляді теоретичних основ вибраної теми необхідно, перш за все, використовувати законодавчі акти (державні і регіональні) внутрівідомчі інструкції і інші розпорядні документи з вибраної для дослідження проблеми. Студент повинен самостійно підібрати літературу з обраної теми, використовуючи для цього систематичні і алфавітні каталоги бібліотек. За допомогою при підборі літератури слід звертатися до бібліографів в бібліотеках і до наукового керівника.

У процесі підготовки та написання розділу з огляду літературних джерел, корисним є ознайомлення із науковою літературою за останні 15 років: статтями у збірниках наукових праць, тезами доповідей до конференцій, виступами провідних науковців за тематиками аналогічними чи спорідненими з обраною темою досліджень. Великий об'єм інформації може бути одержаний з Інтернет серверів численних недержавних агентств і з серверів організацій, що спеціалізуються на наданні консалтингових послуг у відповідних областях.

При підготовці до написання курсової роботи необхідно ознайомитися з опублікованими за обраною темою монографіями, статтями в журналах за останні 2-3 роки. Можна також використовувати опубліковані статистичні данні, інформацію з енциклопедій та довідників, матеріали навчальної та науково-публіцистичної літератури.

Підбираючи і вивчаючи літературні джерела, доцільно завести свій каталог в електронному вигляді або у вигляді набору карток. Наявність такого каталогу значно полегшить і прискорить складання, згодом, списку використаної літератури та дозволить зробити цей список більш точним.

При виконанні першого розділу треба пам'ятати, що перший розділ будується не на простому копіюванні тексту з літературного джерела чи переліку даних наданих кожним автором, а на аналізі студентом з оцінкою–коментарем: з чим студент згоден і буде використовувати у подальшій роботі, а з чим можливо, не згоден і чому. При визначенні позиції різних авторів, не слід захоплюватися рясним цитуванням. Краще висловлювати ідеї і позиції різних авторів своїми словами, лише роблячи посилання на їх роботи.

Таким чином у першому розділі здійснюється аналіз джерел з позицій:

- різних точок зору на досліджувану проблему;
- найбільш прийнятної і обґрунтованої точки зору у представленні студента, що виконує роботу;
- пошуку відповідей на питання (сформульовані у вступі) на основі бібліографічного огляду.

Завершується розділ висновками, де студент стисло висловлює основні думки та проблеми, що витікають з кожного підрозділу, пункту та підпункту та послідовно підводить до визначення необхідності проведення подальших експериментальних досліджень з обраної теми роботи. Також формулює мету та певні задачі курсової роботи, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети роботи.

Мета – наукові і практичні результати, які повинні бути досягнуті у результаті проведення дослідження. Основні цілі досліджень повинні розрізнятися за кінцеве отриманим результатом – описом властивостей, характеристик, показників якості, технологій предмету досліджень (пошук нових характеристик або уточнення описаних раніше в літературі).

Визначення завдань – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети дослідження. Завдання являють собою послідовні етапи організації і проведення дослідження з початку і до кінця. Завдань може бути сформульовано від трьох до розумно необмеженої кількості – залежно від логіки дослідження, що проводиться.

Завдання повинні бути сформульовані безумовно і чітко в межах намічених майбутніх досліджень. Їх формулювання можуть відповідати назвам розділів і окремих пунктів в курсовій роботі. Перелік завдань повинен допомогти зрозуміти характер курсової роботи.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 35-40% загального обсягу курсової роботи.

6.3. Розділ 2 – Експериментальна частина

У даному розділі викладаються результати досліджень, що були отримані особисто студентом при виконанні курсової роботи за обраною темою. Цей розділ може складатися з декількох підрозділів, кожний з яких, може мати пункти та підпункти.

Спочатку у даному розділі формулюються: об'єкт, предмет, методи досліджень, порядок проведення досліджень.

В підрозділі «Об'єкт та предмети досліджень» дається перелік товарів, які досліджувались в курсовій роботі. Об'єкт дослідження – це ті найбільш значущі з практичної або теоретичної точки зору властивості, сторони чи особливості об'єкту, які підлягають безпосередньому вивченню. Як правило, об'єкт дослідження і тема дослідження співзвучні. Предмет дослідження – це ті товари, які досліджуються.

В підрозділі «Методи досліджень» дається перелік таких методик які використовувались при дослідженнях. Якщо автором використовувались загальновідомі методики, на які існують стандарти, то їх не описують, а тільки наводять в списку використаних джерел назву і номер стандарту. Якщо використовувались нові методики, або ті, на які відсутні стандарти, а існують в літературі прописки, то вони описуються детальніше, це стосується і методик, розроблених самим автором. Джерела літератури, з яких наведено методики досліджень включаються в список використаних джерел.

Вибір методів дослідження обумовлений особливостями об'єкту і предмету дослідження і поставленими цілями в курсовій роботі.

Також у даному розділі, у підрозділі «Методи досліджень» повинні надаватись закони, нормативні інструкції та документи про якість товарів та відносно митного оформлення, що використовувались при проведенні досліджень.

У підрозділі «Порядок проведення досліджень» надається послідовність проведення досліджень у курсовій роботі у вигляді поетапної схеми, складеної у довільному вигляді.

З метою підтримки набутих навичок роботи на ЕОМ і умінь з алгоритмізації та складання програм кожен студент у курсовій роботі повинний використати комп'ютер. Не можна обмежитися використанням стандартної програми для аналізу динаміки основних показників під час стислої характеристики об'єкта дослідження або використати тільки програму-редактор для друку і оформлення тексту та ілюстрацій. Потрібні використання адаптованої студентом стандартної програми (підтримується можливість

розробки власної програми) для спрощення трудомістких розрахунків у аналітичному чи експериментальному розділі.

Для виконання даного розділу курсової роботи особливе значення має накопичення, правильна обробка та узагальнення накопичених результатів проведених експериментальних досліджень. При проведенні досліджень необхідно відпрацьовувати не менше трьох послідовних вимірювань одного показнику, за кінцевий результат беруть середнє арифметичне значення за розрахунком між усіма отриманими результатами. Потім необхідно провести математичну обробку отриманих експериментальних даних з врахуванням похибки вимірювань. При цьому автор роботи повинен користуватись методами статистично-математичного аналізу обробки експериментальних даних у товарознавстві, використовуючи комп'ютерні програми.

Оброблені та узагальнені дані, як правило, представляються в роботі у вигляді таблиць, графіків чи діаграм. Перед представленням результатів експериментальних досліджень бажано надати опис та обґрунтування необхідності проведення даного дослідження та охарактеризувати вплив показнику на якість об'єкту досліджень (товару чи ін.). Кожна таблиця чи графічний матеріал повинен супроводжуватись висновками з обґрунтуванням отриманих результатів чи думкою автора досліджень про можливий позитивний чи негативний вплив якихось чинників на приведені результати. При формулюванні висновків автор роботи консультиється з керівником.

Після розділу повинні бути надані кваліфіковані висновки, що формуються на основі узагальнення отриманих результатів досліджень з оцінкою автора відносно відповідності діючій нормативній документації.

Відповідність за наведені у розділі дані несе автор роботи.

Обсяг даного розділу не повинний перевищувати 60-65% загального обсягу курсової роботи.

6.4. Висновки і пропозиції

Висновки і пропозиції, що наводяться в окремому розділі курсової роботи є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Саме тут скорочено наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, оцінка результатів дослідження з точки зору відповідності мети курсової роботи та поставленим завданням, пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напряму діяльності, які було детально обґрунтовано у розділах. У висновках не можуть з'явитися експериментальні результати та пропозиції, які не було розглянуто у розділах.

Висновки можливо оформлювати у вигляді переліку, який нумерується арабськими цифрами.

Обсяг висновків і пропозицій не повинний перевищувати 3-5 сторінок.

6.5. Список використаної літератури

Використані в процесі роботи спеціальні літературні джерела указуються в кінці курсової роботи перед додатками. Список використаної літератури не

входить в основний об'єм роботи. На кожне літературне джерело в тексті роботи обов'язково повинне бути хоч би одне посилання.

Список літератури може бути складений або у порядку згадки літературних джерел в курсовій роботі або в алфавітному порядку. Перший спосіб зручніше, оскільки в цьому випадку легше указувати посилання на літературу в тексті курсової роботи.

При складанні списку літератури в алфавітному порядку слід дотримуватися наступних правил розташування:

- 1) законодавчі акти і ухвали уряду Верховної Ради;
- 2) спеціальна наукова література;
- 3) методичні, довідкові і нормативні матеріали, статті періодичного друку;
- 4) веб-адреси серверів Internet.

При посиланні на літературу в тексті роботи приводиться порядковий номер джерела, поміщений в квадратні дужки, наприклад – [4], [5-8],[4, 7]. При приведенні дослівної цитати з джерела указується також сторінка, на якій міститься дана цитата. Наприклад: «Програмне забезпечення – це сукупність програм системи обробки даних і програмних документів, необхідних для експлуатації цих програм» [7, стор. 18].

Приклад оформлення списку літератури наведено у додатку Д.

6.6. Додатки

Додатки до курсової роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою (статті, тези доповідей, отримані дипломи і грамоти за участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях, патенти, акти впровадження та ін.). Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття курсової роботи:

- реальні документи підприємства;
- рекламні матеріали;
- проміжні математичні доведення, формули, розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції, методики, опис алгоритмів і програм вирішення завдань на ПЕОМ, що розроблені в процесі виконання курсової роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на подальших її сторінках, і розміщуються в порядку посилань у тексті курсової роботи, але до основної нумерації не включаються. Зміст додатків визначається студентом за узгодженням з науковим керівником. При цьому в основному тексті роботи доцільно залишити тільки той ілюстративний матеріал, який дозволяє безпосередньо розкрити зміст висловлюваної теми. Допоміжний же матеріал виноситься в додатки. Об'єм додатків не обмежується, тому обсяг основних розділів можна регулювати за рахунок перенесення ілюстративного матеріалу в додатки або з додатків.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б.

Додаток повинний мати заголовок. Якщо додатки однорідні по своєму складу, то за необхідності вони можуть бути поділені на розділи й підрозділи, які нумерують у межах певного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: „А.2” – другий розділ додатка А; Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах певного додатка, наприклад: „рис. Д.1.2” – другий рисунок першого розділу додатка Д; „формула (А. 1)” – перша формула додатка А.

Обсяг курсової роботи має бути в межах 40 - 45 сторінок машинопису, без урахування додатків і списку літератури.

Курсову роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і згідно з зауваженнями керівника.

Перш ніж представляти чернетку керівникові, треба ще раз переглянути, чи логічно викладено матеріал, чи є зв'язок між параграфами та главами, чи весь текст відповідає головній ідеї курсової роботи. Такий уявний структурний аналіз роботи допоможе краще побачити нелогічність в її структурі та змісті.

У курсовій роботі необхідно прагнути дотримуватися прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів, не рекомендується вживати слова і вирази-штампи, вести виклад від першої особи: "Я спостерігав", "Я вважаю", "Мені здається", "На мою думку" тощо. Слід уникати в тексті частих повторень слів чи словосполучень.

При згадуванні в тексті прізвищ (учених-дослідників, практиків) ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (Ю.М. Столяров, а не Столяров Ю.М., як це прийнято в списках літератури).

Завдання студента — якомога раніше подати чернетку керівникові. Вважається нормою, коли курсова робота переробляється кілька разів. Навіть досвідчені автори неодноразово допрацьовують свої роботи.

7. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

7.1. Загальні вимоги

Курсову роботу друкують машинописним способом або за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основного тексту курсової роботи має становити 2,5-3,0 авторських аркушів (45-55 рукописних сторінок). Зазначений вище обсяг курсової роботи розрахований на використання при її оформленні комп'ютерів з використанням шрифтів текстового редактора Word шрифт Time New Roman розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Вписувати в текст курсової роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і орфографічні неточності, які виявилися під час написання курсової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи розміщують, як правило, в додатках.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку є кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнюватися 1 інтервалу.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

7.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Треба звернути увагу на те, що всі аркуші, на яких

розміщені згадані структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера ставиться крапка, а потім друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі курсової роботи подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі курсової роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Формули в курсовій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

7.3. Ілюстрації

Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Ілюстрація має бути чітко відтворена (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації слід виконувати чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері (рис.1).

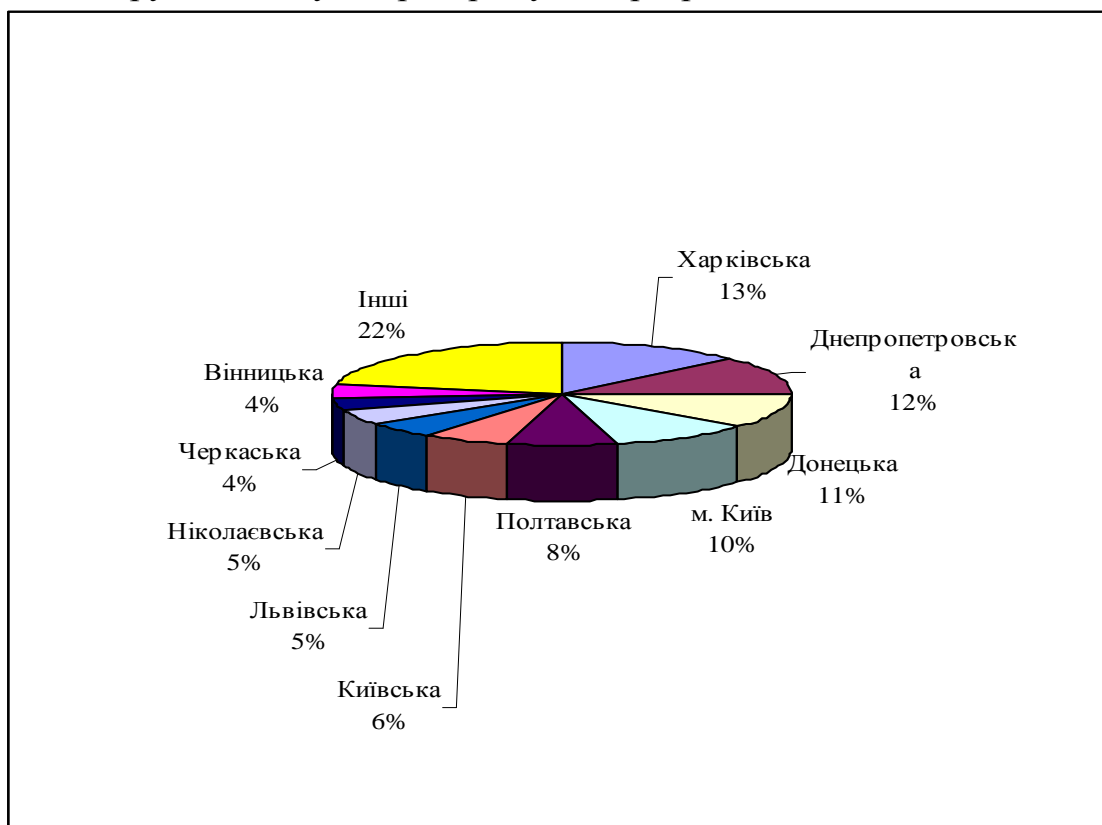

Рис. 1.1. – Провідні виробники фарфорового посуду в Україні, 2011р.

Рис.1. – Приклад оформлення ілюстративного матеріалу в курсовій роботі.

Назви ілюстрацій розмішують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.», а не «Мал.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера (№) арабськими цифрами через крапку, де перша цифра означає розділ до якого відноситься ілюстрація, а друга цифра є порядковим номером ілюстрації у даному розділі. Наприклад: Рис 2.1 – «Назва...» – відноситься до II розділу і є першим по порядку розташування у даному розділі; Рис 2.2 – «Назва...» – відноситься до II розділу і є другим по порядку розташування у даному розділі.
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.2 – Схема розміщення елементів касети:

- 1 - розмотувач плівки;
- 2 - сталеві ролики;
- 3 - привідний валик;
- 4 - опорні стояки.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік. Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері. У курсовій роботі слід застосовувати лише штрихові ілюстрації й оригінали фотознімків. Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4. За необхідності – для уточнення пояснення – можливо використовувати кольорове представлення ілюстрацій.

7.4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Приклад побудови таблиці.

Таблиця (номер)

Назва таблиці	
Головка	Заголовки граф
	Підзаголовки граф
Рядки	
Боковик (заголовки рядків)	Графи (колонки)

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Номер таблиці зазначається двома цифрами через крапку, де перша цифра означає розділ до якого відноситься таблиця, а друга цифра є порядковим номером таблиці у даному розділі. Наприклад «Таблиця 2.1» – відноситься до II розділу і є першою по порядку розташування у даному розділі; «Таблиця 3.2» – відноситься до III розділу і є другою по порядку розташування у даному розділі.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику, головці, чи в них обох, а не у прографці; логічний предикат або присудок таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у прографці, а не в головці чи боковику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять у об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графи; папки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку курсової роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «*Те саме*», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку

таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

7.5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Наприклад:

$$K_o = \sum m_i q_i \quad (1.1.)$$

де m_i – коефіцієнти вагомості окремих показників якості;
 q_i – відносні показники якості.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (–), множення ($\times$).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули. Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і спрямовано в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за

формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

7.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті курсовій роботі на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Коли в тексті курсової роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації /6/1)».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Дороніна М.С. *Культура спілкування ділових людей: Навч. посіб.* - К.: КМ Академія, 1998, - 192 с.

Відповідне подання виноски:

/6/ 1) розд. 1. Ділове спілкування, с. 29.

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента (перелік яких наведено в списку літературних даних).

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується папками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;
- якщо необхідно виявити ставлення студента до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;
- коли наводять цитату, виділяючи в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали студента, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (*курсив наш.* - М.Х.), (*підкреслено мною.* - М.Х.), (*розбивка моя.* - М.Х.).

Перед зшиванням і подальшим пред'явленням курсової роботи на кафедрі необхідно перевірити:

- ідентичність заголовків в змісті і в роботі, а також їх загальну редакційну узгодженість;
- правильність підкладки листів (їх послідовність і розміщення щодо корінця);
- правильність нумерації рисунків, таблиць, додатків; загальну редакційну узгодженість таблиць і написів;
- наявність посилань на рисунки, таблиці, додатки, літературу;

- правильність посилань;
- наявність всіх підписів на титульному листі;
- відсутність олівцевих позначок і елементів оформлення в олівці;
- наявність крізної нумерації сторінок і відповідність їй змісту.

8. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЇЇ ЗАХИСТ

Закінчена курсова робота підписана студентом переплітається у тверду обкладинку або палітурку чи підшивається в папку для курсових робіт, та реєструється в журналі, який постійно знаходиться на кафедрі товарознавства. Після реєстрації, не пізніше, ніж за три тижня до початку екзаменаційної сесії студента, курсова робота передається на перевірку керівнику для остаточного контролю відповідності змісту курсової роботи наданій темі, наукової та реальної обґрунтованості висновків і пропозицій.

Курсова робота, що визнана задовільною, допускається до захисту. Незадовільна робота повертається студентові на доопрацювання. В цьому випадку на титульній сторінці роботи зазначається «Не допущена до захисту» і надаються детальні вказівки, які розділи і як повинні бути доопрацьовані.

Після перевірки курсової роботи науковий керівник підписує її і разом зі своїм відгуком представляє комісії по захисту курсових робіт не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії студента.

Якщо завідувач кафедрою або комісія по захисту курсових робіт не вважає за можливе допустити студента до захисту, то це питання обговорюється на засіданні кафедри за участю наукового керівника та студента, де формулюється мотиваційне рішення про причини відмови в допуску до захисту. Протокол засідання кафедри представляється на Раду факультету.

Захист курсової роботи є завершальним етапом виконання курсової роботи. Захист проходить усно, в призначені строки, перед комісією в складі трьох викладачів (один із яких – керівник роботи, а два інші – ведучі викладачі кафедри товарознавства в митній справі, за якими закріплений цей від навчального навантаження). За підсумками захисту (доклад і відповіді на питання за темою роботи) комісія оцінює роботу. Позитивна оцінка заноситься в залікову відомість і залікову книжку студента. Оцінка «незадовільно» вноситься тільки в залікову відомість. Захист курсової роботи приймається до здачі першого екзамену сесії.

Для успішного захисту курсової роботи рекомендується підготувати список орієнтовних питань, які б студент задав собі, і сформулювати відповіді на них. Також доцільно підготувати визначення тих термінів, які використовуються в курсовій роботі.

Відповіді на питання – важливий етап захисту. Саме у цей момент студент може показати членам комісії по захисту курсових робіт, наскільки самостійно і вільно він орієнтується в науковій проблемі. Звичайно доповідачу

задається від двох до шести питань. Питання, що задаються на захисті, як правило, можна віднести до одного з трьох типів:

- питання, що задаються з метою уточнити наукові позиції, окремі положення курсової роботи, визначення понять, факти і т.ін.;
- питання, що задаються з метою підтримати, дати можливість деталізувати найбільш цікаві, сильні сторони курсової роботи;
- питання, викликані незадоволеністю членів комісії по захисту курсових робіт від переглядання курсової роботи або заслуховування доповіді студента. Питання цього типа легко відрізнити від інших по інтонаціях, з якими вони задаються, спрямованості і т.ін. І тут студенту необхідно бути особливо уважним, по можливості дати вичерпні відповіді.

По доповіді і відповідям студента на питання комісія судить про ступінь володіння їм матеріалом курсової роботи, про широту його кругозору, ерудицію і вміння аргументовано відстоювати свою точку зору.

Студенту, що не захистив курсову роботу в встановлений термін з поважної причини, підтвердженої документально, може бути за його особистою заявою надано право повторного захисту курсової роботи під час наступного періоду роботи комісії по захисту курсових робіт.

Студент, що одержав незадовільну оцінку за курсову роботу, не допускається до здачі екзаменаційної сесії. В цьому випадку студентові комісія встановлює, чи може він представити до повторного захисту ту ж саму роботу, але з відповідними доопрацюваннями, що були визначені комісією, або повинен розробити нову тему, яку встановлює кафедра. Після повторного незадовільного захисту курсової роботи студент відраховується з університету.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінка курсової роботи проводиться на закритому засіданні комісії по захисту курсових робіт. При оцінюванні курсової роботи враховується низка складових, зокрема:

- формування об'єкту і предмету дослідження;
- відповідність структурних розділів і пунктів визначеній тематиці та вимогам до даної роботи;
- відповідність вимогам щодо оформлення робіт;
- наявність посилань;
- дотримання граматичних і стилістичних правил;
- вміння студента подавати результати свого дослідження, логічно структурувати доповідь, наявність дослідницької роботи, аналізу, рекомендацій, висновків, пропозицій.

Параметри та критерії оцінювання курсової роботи наведено у таблиці 1.

Параметри та критерії оцінювання курсової роботи

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Оцінювання якості курсової роботи	0 - 80	
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	0-15	0 – зміст жодного з пунктів роботи не відповідає затвердженому плану
		5 – зміст одного розділу курсової роботи відповідає затвердженому плану
		10 – зміст двох розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану
		15 – зміст усіх пунктів курсової роботи відповідає затвердженому плану
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату	0-15	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		5 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		10 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково
		15 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
Ступень обґрунтованості наукових методів, методик та підходів до постановки експериментальної частини та розв’язання проблеми	0-20	0 – відсутні експериментальні дані
		5 – експериментальні дані наведено, але методична доцільність та правильність методичних розробок не сформовано, відсутні обґрунтованість висновків з кожного розділу, математична обробка експериментальних даних роботи
		10 – експериментальні дані наведено, методична доцільність та правильність
		методичних розробок сформовано, але їх відповідність меті та задачам курсової роботи відсутні, відсутні обґрунтованість висновків з кожного розділу, математична обробка експериментальних даних роботи
		15 – експериментальні дані наведено, методична доцільність та правильність

		методичних розробок висвітлена, присутня обґрунтованість висновків з кожного розділу, але відсутня математична обробка експериментальних даних роботи
		20 – експериментальні дані наведено, методична доцільність та правильність методичних розробок висвітлена, присутня обґрунтованість висновків з кожного розділу, присутня статистична та математична обробка експериментальних даних роботи
Ступень використання самостійності; висвітлення особливостей прояву та розв'язання досліджуваної проблеми	0-10	0 – відсутність логічності, послідовності, аргументованості, літературної грамотності викладення матеріалу, несамостійність виконання роботи
		5 – самостійний і творчий підхід до виконання курсової роботи, логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладення матеріалу, але відсутність планомірності і систематичності характеру роботи над темою
		10 – самостійність і творчий підхід до виконання курсової роботи, логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладення матеріалу, планомірність і систематичність характеру роботи над темою
Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи	0-10	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 15 джерел), етика посилань не дотримана
першоджерел та дотримання етики посилань		5 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (15-20 джерел), етика посилань дотримана частково
		10 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (більше 20 джерел), етика посилань дотримана

Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-10	0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		5 – текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		10 – текст курсової роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог
Оцінювання захисту курсової роботи	0 – 20	
Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-10	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		5 – студент неупорядковано викладає основні результати дослідження
		10 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-10	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		5 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		10 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання

Остаточне оцінювання рівня виконання та захисту курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, при цьому пріоритетність має рівень оцінювання курсової роботи науковим керівником, на що відводиться 75% від загальної суми оцінки.

Після чого дані 100-бальної шкали оцінювання переводяться в 4-бальну та шкалу за системою ECTS за критеріями, наведеними в таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання роботи або відповідь без помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня, виконання роботи з незначними помилками – до 5%)

75-81		C	Добре (взагалі правильна робота, відповідь з кількома незначними помилками – до 10%)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але з певною кількістю помилок (до 25%), які не заважають достатньо повному висвітленню питання, відповіді)
60-66		E	Достатньо (виконання робіт задовольняє мінімальні критерії для позитивної оцінки, кількість помилок до 40%)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки)
1-34		F	Незадовільно (необхідна серйозна подальша робота для отримання позитивної оцінки)

Рішення щодо оцінки курсової роботи оголошується в той самий день після закінчення захисту всіх робіт, після чого оцінка записується на титульному аркуші курсової роботи та проставляється в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

ДОДАТКИ

Додаток А. Заява для призначення наукового керівника курсової роботи

Завідувачу кафедри
товарознавства в митній справі
д-р.техн.наук, проф. Головка М.П.
студента (ки) .....відділення
товарознавчого факультету
..... курсу, ... групи
.....
(прізвище та ініціали)

Заява.

Прошу дозволити мені виконувати курсову роботу з дисципліни «Експертиза товарів»
за темою „.....”
(тема роботи)

під науковим керівництвом .....
(наук. звання, посада, П. І. П-б. керівника)

«.....» ..... 20....р.

(підпис студента)

«ПОГОДЖЕНО»

.....
(підпис керівника, розшифровка підпису)

«.....» ..... 20....р.

Додаток Б. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Кафедра товарознавства в митній справі

КУРСОВА РОБОТА

з теми:

«.....»

Студентки (та) ..... курсу
..... відділення
гр. ...., товарознавчого факультету   (підпис)   П. І. П-б

Науковий керівник
наук. звання, посада   (підпис)   П. І. П-б

Харків, 20...

Додаток В. Приклад оформлення ключових слів та умовних скорочень

КЛЮЧОВІ СЛОВА, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

Ключові слова: шкільні зошити, асортимент шкільних зошитів, товарознавча характеристика шкільних зошитів, маркування шкільних зошитів, виробництво шкільних зошитів, споживча оцінка якості шкільних зошитів.

Перелік умовних скорочень:

АПК – агропромисловий комплекс;

ДМСУ – державна митна служба України;

ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;

КМЦ – карбоксиметилцелюлоза;

ТПП – торгово-промислова палата;

УАС – Українська Асоціація споживачів;

УПЗПС – Українська партія захисту прав споживачів;

УКТЗЕД – українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;

ЦКУ – цивільний кодекс України.

ШК – штриховий код.

Додаток Д. Приклад оформлення списку літератури (ДСТУ 3008-95)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV–V ст. ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>3. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с – (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1).</p> <p>2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p> <p>3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійнотехнічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. –Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод,</p>

	<p>посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с. 2. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с. 3. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 – .– (Серія "Нормативная база предприятия"). Т. 1.–2005. –277 с. 2. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко – Х. : Право, 2002 .– Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с. 3. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006 – .– (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов, редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. –2006. –721, [2] с. 4. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. – 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К. : Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6–9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності,

	<p>2000. – С. 559–956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук, праць /наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999.–215с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.</p>
Словники	<p>1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. П.]. – Х. : Халімон, 2006, –175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню,науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. – 7 [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир, та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов, ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. :</p>

	<p>Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006 – . – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5.– 2007.– 264 с.</p> <p>2. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11с.</p> <p>3. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. –228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007.–74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997–2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С]. – Львів : Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007.–20, [1] с.</p> <p>2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес, інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007.–20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). - №3360585/25-08; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. №12.</p>

Патенти	<p>1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. №23 (II ч.).</p>
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	<p>1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С 15–18, 35–38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С 14–17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – №1. – С. 39–61.</p> <p>4. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С 25–29.</p> <p>5. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т 2, № 2. – С 13–20.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.– Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул, екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник – 2003. – № 4. – С 43. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.ciov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Додаток Ж. Заявка на проведення експертизи

До відділення експертизи
Незалежної експертної компанії

№ _____

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАЯВА

Організація _____
(найменування організації-замовника)

просить провести _____

для продукції _____

(найменування продукту, тип, марка)

Код ТН ЗЭД _____

Доставлена за контрактом (договору) № _____ від _____

Розмір партії _____

Серійне виробництво за _____

(зазначення НТД)

Фірма виробник _____

(найменування фірми, країна, адреса)

Юридична адреса замовника _____

(почтовий індекс, повна адреса)

телефон _____ факс _____

Додаток:

1. Документи _____

2. Зразки для випробувань (експертизи) _____

(найменування (опис – при необхідності), кількість)

Печать

« _____ » _____ 20__ р.

Голова організації-замовника

_____ / _____
(посада, прізвище, підпис)

Повноту і відповідність заповнення заяви перевірів; заяву, документи і зразки в роботу прийняв.

Вартість робіт (попередня):

_____ тис. грн. (включаючи НДС)

Експерт НЕК _____

_____ / _____
(підпис)

(прізвище)

« _____ » _____ 20__ р.

Додаток 3. Наряд на проведення експертизи

ТОРГОВО ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

Адреса _____ телефон _____ факс _____
Дата надходження заявки „_____” _____ 20__ р.

НАРЯД № _____

Дата видачі „_____” _____ 20__ р.

Експерт _____

Замовник: _____

адреса _____ телефон _____

Товар (країна, найменування, кількість): _____

Місце знаходження товару: _____

Завдання експертизи: _____

М.П. **Керівник підрозділу Палати** _____

Результати експертизи товару:

Виконання замовлення		Складено документів: (актів експертизи, сертифікатів, звітів тощо)	
термінове	звичайне	найменування	кількість
	<i>Звичайне</i>	<i>Акт експертизи форми 3</i>	<i>1</i>

Експерт _____

Додаток I. Акт експертизи

ХАРКІВСЬКА ТОРГОВО-ПРОММСЛОВА ПАЛАТА

м. Харків, пр. Московський, 122б

телефон: _____; факс: _____

АКТ ЕКСПЕРТИЗИ № _____

1. Дата складання _____ 2. Місце складання _____ м. Харків

3. Акт складено експертом _____

4. Наряд № _____ від _____ 20__ р.

Експертизу проведено за участі представників:

Організація	Посада	П.І.П.

5. До експертизи пред'явлено:

Найменування товару _____

Кількість (факт) _____ Кількість за документами _____

6. Задача експертизи: _____

7. Вантажотримувач: _____

8. Постачальник (країна, інофірма): _____

9. Вантажовідправник: _____

10. Виробник товару: _____

11. Пред'явлені документи:

Контракт № _____ Інвойс № _____

Коносамент № _____ Накладна № _____

12. ЕКСПЕРТИЗОЮ ВСТАНОВЛЕНО:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Примітка: продовження п.12 див. в «Додатку до акту експертизи» на ____ аркушах, які є невід'ємною частиною акту.

З викладенням розділів 1-12 акту згодні: Експерт _____
Представники: _____

13. ЗАКЛЮЧЕННЯ ЕКСПЕРТУ:

Дата початку експертизи: о 10⁰⁰
00.00.00
00.00.00

Дата закінчення експертизи: 14⁰⁰

Додаток К. Акт консультацій

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

Адреса: _____
(найменування підрозділу) _____
Телефон для заявок: _____

Акт-консультації №

1. Дата складання _____
2. Місто складання _____
3. Акт складено експертом _____

Консультація проведена за участі представників:

Організація	Посада	П.І.П.

4. Задачі консультації _____
_____

5. Наряд № _____ від _____ 20__ р.
6. Для консультації пред'явлено: _____

7. Зміст консультації _____
_____
_____
_____
_____
_____

Експерт _____ Представники _____

8. Висновок експерта _____
_____
_____
_____
_____

Експерт
Акт зареєстровано в БТЕ
« _____ » _____ 20__ р.
Акт без печатки не дійсний

Навчальне видання

Укладачі: ГОЛОВКО Микола Павлович,
ПЕНКІНА Наталія Михайлівна,
СОРОКІНА Світлана Вікторівни,
КОЛЕСНИК Вікторія Валентинівна,
АКМЕН Вікторія Олександрівна.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
З ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ
КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ»**

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

**7.030510.02, 8.030510.02 «ТОВАРОЗНАВСТВО ТА ЕКСПЕРТИЗА В МИТНІЙ
СПРАВІ»**

для студентів денної та заочної форми навчання
товарознавчого факультету

Підп. до друку _____ Формат 60x84 1/16 Папір офсет.
Друк. офс. Ум. друк. арк. _____ Обл. – вид. арк. _____. Тираж _____ прим.

Харківський державний університет харчування та торгівлі
ХДУХТ, м. Харків, вул. Клочківська, 333
